

יב א מיי פ"ב מהלכות
עבודת יוה"כ הלכה ג
ופ"ה מהלכות ביאת מקדש
הלכה ז:
יג ב מיי פ"ה מהלכות
ביאת מקדש הלכה א:
יד ג מיי פ"ד מהלכות
מחוקרי פסיה הלכה
א:
טו ד שם הלכה ג:
טז ה שם הלכה א:

רבינו הגנאל

ואם לא טבל ועבר ואומר
רמאי נאפשי ולא איכר
עבודתו כשורה ולבן זומא
מי שלא טבל מחיל
ועברתו, ואקשינן עליה
והתניא כהן גדול שלא
טבל כ"י עבודתו כשורה,
אבל קידוש^א, שאמר
ורחצו ידיהם ורגליהם ולא
ימותו, אם עבר בלא
קידוש עבודתו פסולה.
ופרקין אלא לימכר
בעשה, שאמר רחוק את
בשרו במים במקום קודש
ולבש את בגדיו ויצא
ועשה את עולתו וגי.
לבן זומא קאי בעשה
כדאמרן כל המשנה צריך
טבילה, לר' יהודה לא
קאי בעשה, ואקשינן ובי
ר' יהודה מצריך ליכנס
בעורה בטבילה משום
סוך, והתניא מצורע טבל
ועומד בשני ניקור כדי
להוות עליו. ר' יהודה
אומר אינו טבל שכבר
טבל מבערב, ופרקין
ההוא כדקתני טעמא
שכבר טבל מבערב. כלומר
אילו לא טבל בערב היה
מצריכו טבילה כטעמיה.
ואקשינן ובי ר' יהודה לא
מצריך טבילה למצורע,
והתניא לשכת המצורעין
ששם מצורעין טובלין,
ור' יהודה אומר לא
מצורעין בלבד אמרו אלא
כל אדם, מכלל שגם
המצורעין טובלין, ופרקין
הא דתני כ"י יהודה
דקתני צריך טבילה בשלא
בדלא טבל עדיין כלל.
ודחי להאי, ולפרוקא
נמי דפרוק צריך טבילה
בדאסח דעתיה דחיישי
שמוא נעב בטומאה ולא
ידע, גם זו נדחת
הדיוט דהיא דהוא שלישי
ושביעי בעי, ואמרין
אלא לעולם דלא אסח
דעתיה, והאי דקתני אינו
טובל, בשבטל בערב על
דעת ביאת מקדש, והאי
טבל על דעת ביאת
מקדש, דקיי"ל כי הטובל
לדברי אציפ שטתור אינו
טהור לחמור ממנו, כדתנן
במסכת חגיגה פרק ב'
הטובל לתרומה והחוקק
לתרומה אסור לקדש.
הטובל לקדש והחוקק
איבעית אימא לא תימא
בא מתנייתא בלבד אלא
הכי קתני ר' יהודה אומר

רבי יהודה אומר לא מצורע בלבד אמרו אלא כל אדם. לפרש"י
דפירש לעיל בפ"ק (דף טו): רב אלא בר אהבה אמר הא מני
ר' יהודה היא דתמיד משום דאשכחן דפליגי אסתמי דמדות ומיימי
ברייתא דשמעין ליה לרבי יהודה דאמר מוצח ממוצע וסתמא
דמדות לית ליה מוצח ממוצע מהא
דהכא הוה מצי לאיתויי דפליגי
אסתמא דרישא י"ל מהא דהכא לא
מצי לאיתויי ראיא דאיכא למימר
שאני הכא דפליגי צהדיא צמשה
אזלי היכא דלא הזכרה צמשה דפליגי
דילמא לא פליגי להכי מיימי מההיא
דמוצח ממוצע ועי"ל דמהכא לא
הוה שמעין דפליגי דאיכא למימר
כולה ר"י היא ומשום דקתני ברישא
שהלשכה קרויה לשכת מצורעין ופירש
למה נקראת כך לפי ששם מצורעין
טובלים ומעיקרא ניתקנה צביל
זה קאמר ר"י דלאחר שנתקנה
הרגילו לטבול זה כל אדם טהור
הרואה ליכנס לעורה:

אי דלא טביל הערב שמש בעי.
תימה לי מאי קפריך הא
צימי ספרו אינו אסור ליכנס אלא
צמחה שכינה ולשכת מצורעין
לא היתה צודק מדנכנסו לה
מחוסרי כפורים י"ל דהכי פריך
כיון דלא מצי להכניס ידיו לצמחות
היום עד שיעריצ שמשו ל"ל דעיל
צהר הצית לטבול שם צמחא אי
צמחי איירי וכבר טבל מצמ"י טביל
התם כדי שלא יסח דעת שחזר לו
להכניס ידיו מיד אי נמי י"ל נהי
דמדאורייתא מותר ליכנס צהר הצית
כל ימי ספרו מ"מ מדרבנן גזרו שלא
יכנס דצפרק צתרא דנגעים [מ"ב]
קאמר דלאחר תגלחת ימי [גמרן]
הרי הוא כשרך וצפ"ק כללים [מ"ח]
מן עזרת שיש מקודשת הימנו שאין
שום טבול יוס נכנס לשם ולשכת
מצורעין היתה עומדת בעזרת שיש
והיא אחת מארבע לשכות שבארבע
מקצעותיה: **הייסח** הדרת
שלישי ושביעי בעי. טמא שרץ וצבילה
וכל הנך דלא מצריכין להו הזאת
שלישי ושביעי י"ל כגון דלא אסחו
דעתייהו: **נימא רבנן דפליגי**
ע"יה דר"י כבן זומא ס"ה. פרש"י
ונימא דהני רבנן לאו היינו רבנן
דפליגי עליה צמדות ומימה לי א"כ

מאי מספקא ליה לאצוי דפשיטא דלית לן למימר דפליגי ארצנן
דמסכת מדות דאס כן קשה דרבנן אדרצנן דצמחה דוכתי פריך
הכי דר"י אדר"י קשיא דרבנן אדרצנן ל"ק ומשני וכו' ולא משתמיט לשנויי צשום דוכתא תרי רבנן נייהו אלא ל"ל דאפילו אי ס"ל כבן
זומא לא פליגי ארצנן דר"י דמסכת מדות דאיכא למימר נמי התם הוא הדין שאר כל אדם והא דנקט מצורעין משום דעיקר הלשכה
נתקנה צביל כך שיש צהן צורך לטבול ולהכניס ידיהם לאלתר לצמחות א"כ נקט מצורע להודיעך כמו דר"י דפליגי ואמר לא מצורע אמרו
אלא שאר כל אדם דוקא א"כ דוקא נימא דצהר פליגי דת"ק סבר דלשאר כל אדם הנכנס לעזרה היה במקום אחר ור"י סבר דלא
מצורעין צביל משום דלשאר כל אדם הנכנס לעזרה א"כ איכא למימר כולה ר"י היא ומשום דקאמר מעיקרא שהלשכה
נתקנה לשכת מצורעין לפי שניתקנה תחילה לטבול מצורעין להודיעך כמו דר"י אלא אי דאורייתא אי דרבנן אכל תרתייהו
כבן זומא כבירא דהו. הוא הדין דר"י נמי סבירא להו דעד כאן לא פליגי בן זומא ור"י אלא אי דאורייתא אי דרבנן אכל תרתייהו
מוזרו דטהור הנכנס לעזרה צעי טבילה אלא נקט בן זומא משום דעיקר השאלה נשאלה ממנו ומשיב דעבי טבילה:

מאתמול על דעת ביאת מקדש צריך עכשיו לחזור ולטבול כמו שארץ כהן גדול. ועוד דאמרין לקמן לימא רבנן דאמר מצורע (עמוד
[עמוד] וטובל ואפילו טבל מבערב והוא הדין שאר כל אדם כבן זומא סבירא להו, [אלא] [אלמלא] דלצריך לחזור ולטבול. וא"כ אמאי
לא קאמר אכא צימיהו טבל מבערב, לבן זומא צריך טבילה ור"י לא צריך. י"ל דלא אשכחן בהדיא לבן זומא צריך טבילה שנית
ואע"פ דמקל וזומר דכאן גדול נפקא, אלא מסבירא אמרין הכי. רביא. בבן זומא סבירא דהו. הכי נמי הוא מצי למימר כפי
יהודה סבירא להו בשאר כל אדם דמצריך טבילה משום טומאה שנה, אלא רבותא נקט דאפילו כבן זומא דמיימי כן אמורה סבירא
להו, או דילמא אפילו מדרבנן לא מצריכין טבילה אפילו בשאר כל אדם. נימא רבנן דפליגי ע"יה דר"י בבן זומא סבירא דהו.
וא"כ הא לא אשכחן דמיימי בן זומא אלא צהרן (גדול) שזכר בגדי קדש, אכל שאר כל אדם לא כדפירשמי לעיל. י"ל בן זומא מחייב
מדרבנן ומסבירא ידע ליה מלמדא.

באחולי עבודה קא מיפלגי לבן זומא מחיל עבודה לר"י לא מחיל עבודה ולבן זומא מי מחיל^ב והתניא^ב כהן גדול שלא טבל ולא קידש בין בגד לבגד ובין עבודה לעבודה עבודתו כשרה אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט בשלא קידש ידיו ורגליו שחרית ועבר עבודה עבודתו פסולה אלא למיקם בעשה קא מיפלגי לבן זומא קאי בעשה לר' יהודה לא קאי בעשה ומי אית ליה לר' יהודה האי סברא^ב והתניא^ב מצורע טובל ועומד יבשער ניקור רבי יהודה אומר אינו צריך טבילה שכבר טבל מבערב ההוא כדתני טעמא שכבר טבל מבערב ודקארי לה מאי קארי לה משום דקא בעי למרמא אחריתי עליה לשכת המצורעין ששם מצורעין טובלין ר"י אומר לא מצורעין בלבד אמרו אלא כל אדם לא קשיא הא דטביל הא דלא טביל אי דלא טביל הערב שמש בעי אלא אידי ואידי דטביל הא דאסח דעתיה הא דאסח דעתיה אי אסח דעתיה בר מתון אמר רבי יוחנן הסח הדעת צריך הזאה שלישי ושביעי אלא אידי ואידי דלא אסח דעתיה ולא קשיא הא דטביל על דעת ביאת מקדש ואב"א תני לא מצורעין אמרו אלא כל אדם רבינא אמר רבי יהודה לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי מצורע אין צריך טבילה לדידכו אודו לי איזי מיהת דלא מצורעין בלבד אמרו אלא כל אדם ורבנן מצורע דייש בטומאה כל אדם לא דיישי בטומאה א"ל אביי לרב יוסף נימא רבנן דפליגי עליה דר"י כבן זומא סבירא להו והאי דקתני מצורע להודיעך כמו דר"י או דילמא שאני מצורע דדייש בטומאה א"ל השאני מצורע דדייש בטומאה א"ל אביי לרב יוסף^ב (לר"י דאמר סוך) טבילה (היא) זו חוצץ

נאחולי עבודה. אס לא טבל שחרית ועוד: **לבן זומא.** דאמר דאורייתא היא שהרי ניתן ק"ו לידרש הויא עבודתו ממוללת: **לרבי יהודה.** דאמר דרבנן היא לא מחיל: **ולבן זומא מי מחיל.** והא מכהן גדול ציוס הכפורים יליף לה והוא עצמו שלא טבל ולא קדש ציוס"כ צין צגדי זהב לצגדי לבן שהוא משנה זה עבודתו כשירה: **אחד ר"ג כו' עבודתו פסולה.** צפרק שני דצבחים (דף יט): **ילפינן דכשלא רחוק ידים ורגלים מחלל עבודה: לבן זומא קאי עליה בעשה.** מק"ו דר"ג שעובר בעשה כדכתיב (ויקרא טו) ורחץ (ה) את צפרו צמים ולצסס: **ומי איס ליה לר' יהודה הך צברא.** דמתני' שיהיו כל הנכנסין לעזרה צריכין טבילה: **מצורע.** צמחי שמו אע"פ שטבל צמחי כדכתיב (שם ד) והיה ציוס השביעי יגלח וגו' חזור וטובל צמחי כשצמחה קרבנותיו: **ועומד צעור ניקור.** להכניס ידיו ורגליו צניס למתן צהונות מדם האשס ושמן הלוג: **כדתי טעמא שצבר טבל צער.** רבי יהודה לטעמיה דאמר אין טבילת שחרית הצאים לעזרה אלא לזכור טומאה ישנה וזה אין צריך לך ששהי טבל אמש לכל טומאה שעליו: **ודקארי לה מאי קארי לה.** מי שעוסק צמשה זו להשיב ממנה צצית המדרש למה נתעסק הלא טעם מפורש זה: **לשכת מצורעין.** למה נקראת לשכת מצורעין: **ששם מצורעין טובלין.** אלא כל אדם. הנכנס לעזרה מלקאמר צבד מכלל דאית ליה טבילה צמזרע: **דלא טביל.** מצערב לרעתו: **אסח דעפיס.** משמירת גופו צריך הזאה שמה נכנס לאלה המה ולא שם אל לבו: **לידי מצורע אין צריך טבילה.** שצבר טבל: **דייש בטומאה.** אותה טומאה והורגל עד עכשיו ליגע בטומאה לפיכך הוא צמחש טומאות שמה אחר טבילה נגע: **נימא רבנן דפליגי עליה דר"י.** צמחי קמייתא דקתני מצורע טובל ועומד וכו' כבן זומא סבירא להו דאמר דאורייתא היא לכל אדם הילכך לא שגא טבל [א] מצערב ול"ש לא טבל ולאו היינו רבנן דמתני' דפליגי עליה צמשה:

דמדות או דילמא חדא תנא היא ושאיני מצורע דדייש בטומאה:
חוצץ
מאתמול על דעת ביאת מקדש צריך עכשיו לחזור ולטבול כמו שארץ כהן גדול. ועוד דאמרין לקמן לימא רבנן דאמר מצורע (עמוד
[עמוד] וטובל ואפילו טבל מבערב והוא הדין שאר כל אדם כבן זומא סבירא להו, [אלא] [אלמלא] דלצריך לחזור ולטבול. וא"כ אמאי
לא קאמר אכא צימיהו טבל מבערב, לבן זומא צריך טבילה ור"י לא צריך. י"ל דלא אשכחן בהדיא לבן זומא צריך טבילה שנית
ואע"פ דמקל וזומר דכאן גדול נפקא, אלא מסבירא אמרין הכי. רביא. בבן זומא סבירא דהו. הכי נמי הוא מצי למימר כפי
יהודה סבירא להו בשאר כל אדם דמצריך טבילה משום טומאה שנה, אלא רבותא נקט דאפילו כבן זומא דמיימי כן אמורה סבירא
להו, או דילמא אפילו מדרבנן לא מצריכין טבילה אפילו בשאר כל אדם. נימא רבנן דפליגי ע"יה דר"י בבן זומא סבירא דהו.
וא"כ הא לא אשכחן דמיימי בן זומא אלא צהרן (גדול) שזכר בגדי קדש, אכל שאר כל אדם לא כדפירשמי לעיל. י"ל בן זומא מחייב
מדרבנן ומסבירא ידע ליה מלמדא.

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ורחץ במים את בשרו ולצסס:
הגהות מהר"ב
רנשבבורג
[א] רש"י ד"ה נימא רבנן וכו' הלך ל"ש טבל מבערב וכו'. מלת מצערב נמחק ור"ב דעת ביאת מקדש על דוק:
מוסף רש"י
שלא טבל ולא קידש. כגון צמחש עבודתו על ציוס הכפורים דלפינן [לקמן] (ג) שזאו משנה מצגדי זהב לצגדי לבן ומצגדי לבן לצגדי זהב, וצריך לכל חילוף טבילה וצ"י קידושין מן המקרא, אס לא טבל ולא קידש עבודתו כשירה (ובחיים ט). שלא קידש ידיו ורגליו שחרית. צין ציוס הכפורים צין צבל הצנה, עבודתו פסולה. כדלפינן חוקק מוקק ממחוסר צגדים (שם).
חוס' ישנים
בין בגדי צבד. פירוש צגדי חול וצגדי קדש, וצין עזרה לעזרה מצגדי לבן לצגדי זהב ומצי מילי ימינו ולהל פקידוש הקשורת. רבי יהודה אומר ב"י. דלית ליה האי ק"ו דצן זומא, ומשם אית ליה שום פירוש עליה. ובי מפי"א והתניא כהן גדול ב"י. מספקא ליה לרבינו אריה מנא ליה דמיתוקמא כבן זומא דילמא ר"י היא. [ושמאל] הויא פשיטא ליה דמתוקמא כוללי עלמא. **אי אסח דעתיה הווא שלישי ושביעי בעי.** צמחי ושביעי בעי. צמחי טבולת הדעת לעין הווא, אכל צמחית לא אשכחין שיהא צריך הזאה צביל כך. הא דבבב"א ע"י פירוש ביאת המקדש ב"י. נראה לבן זומא דליף לה מקל וזומר (דרכין) [סבירא ליה כדכבן] אפילו דעביל

לא מצורעין אמרו אלא כל אדם וזולתי המצורעין. שהמצורעין גרידא אינו צריך טבילה שכבר טבל. איבעית אימא ר' יהודה בהא מתנייתא לדבריהם דרבנן קאמר להו, לדידי מצורע לא בעי טבילה דהא טבל, אלא לדידכו אודו לי דלא מצורעין בלבד אמרו אלא כל אדם כדי שיוכרו טומאה ישנה שבידו ופירש. ורבנן לא מצורע שני דדייש בטומאה. ואסיקנא דרבנן דפליגי על ר' יהודה, לאו משום דסבירא להו כבן זומא דמצריכי טבילה לכל מאן דעיל מחיל לקודש, אלא מצורע בלבד משום דדייש בטומאה. והאי דאצרכו טבילה אציפ:
(א) נראה דל"ל אכל קידוש ימים ורגלים של שחרית עטמאר ומלכו טו.
הוא הדין דר"י נמי סבירא להו דעד כאן לא פליגי בן זומא ור"י אלא אי דאורייתא אי דרבנן אכל תרתייהו מוזרו דטהור הנכנס לעזרה צעי טבילה אלא נקט בן זומא משום דעיקר השאלה נשאלה ממנו ומשיב דעבי טבילה: